

Beleidsplan Gladheidbestrijding Gemeente Utrecht 2020-2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	3
1.1 Doel	3
2. Kaders en richtlijnen	4
2.1 Het wettelijk kader	4
2.2 Landelijke richtlijnen.....	4
2.3 Juridische kaders	4
2.4 Gedrag en verantwoordelijkheid weggebruiker	4
2.5 Arbeidsomstandigheden	4
2.6 Beschikking/vrijstelling gladheidbestrijding	5
2.7 Milieuwetgeving en kaders.....	5
2.8 Prioriteit voor preventie.....	6
2.9 Samenwerking andere wegbeheerders	6
3. Uitvoeringskaders	7
3.1 Doel gladheidbestrijding	7
3.2 Uitgangspunten gladheidbestrijding	7
3.3 Gladheidbestrijdingsseizoen.....	7
3.4 Preventief en curatief	7
3.5 Prioritering gladheidbestrijding	7
3.6 Noodsituaties	8
3.7 Strooimiddelen	8
3.8 Participatie.....	8
3.9 Adoptie zoutbakken	9
3.10 Uitvoeringsplan	9
4. Signalering en organisatie van de gladheidbestrijding	10
4.1 Contractafpraak	10
4.2 Verantwoordelijkheden.....	10
4.3 Inzet medewerkers gemeente Utrecht en inhuur derden.....	10
4.4 Signaleringsmethoden bestrijdingsacties	10
4.5 Onregelmatige werktijden.....	10
4.6 Richttijd.....	10
4.7 Dataopslag en verwerking	10
5. Communicatie en informatie	12
5.1 Interne communicatie.....	12
5.2 Externe communicatie	12
6. Verantwoording, registratie en evaluatie	13
6.1 Evaluatie	13
6.2 Relevante ontwikkelingen	13
6.3 Herziening uitvoeringsplan.....	13
7. Financiën	14

1. Inleiding

Voor u ligt het Beleidsplan Gladheidbestrijding 2020-2025. Hierin zijn de uitgangspunten van de gladheidbestrijding in de gemeente Utrecht vastgelegd. Dit plan is voor een periode van vijf jaar de basis voor het operationele Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding. De coördinator gladheidbestrijding stelt dit Uitvoeringsplan jaarlijks in september op, ruim voor de start van het winterseizoen. Dit plan bevat de praktische informatie die nodig is voor de uitvoering van de gladheidbestrijding. De dienst Stadsbedrijven van de gemeente Utrecht draagt de verantwoordelijkheid voor het beleid en voert de gladheidbestrijding uit.

Om bewoners, ondernemers en bezoekers helderheid te verschaffen en om duidelijk te maken wat zij van de gemeente mogen verwachten, beschrijven we de taken en werkwijze in dit beleidsplan. De kern van het beleid is: de gemeente bestrijdt gladheid op aangewezen wegen en fietspaden, zodat de stad begaanbaar blijft bij winterse gladheid. Dit Beleidsplan Gladheidbestrijding vormt samen met het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding de totale aanpak van de gladheid bij winterse omstandigheden binnen de gemeente Utrecht.

1.1 Doel

De gemeente heeft vanuit de Wegenwet een zorgplicht, en daardoor een inspanningsverplichting, om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk weggebruikers veilig gebruik kunnen maken van de openbare wegen en plaatsen. Gladheidbestrijding valt onder deze zorgplicht. Dit beleidsplan heeft als doel om inzichtelijk te maken wat de gemeente doet om aan de zorgplicht bij gladheid te voldoen. De kosten, het efficiënt inzetten van medewerkers, middelen en materialen staan hierbij centraal. Daarnaast houden we rekening met het milieu en economische en maatschappelijke belangen.

2. Kaders en richtlijnen

2.1 Het wettelijk kader

Wettelijke kaders bepalen in grote mate de wijze, waarop de gladheidbestrijding in de gemeente Utrecht vorm krijgt. Zo is de zorgplicht van de wegbeheerder voor het in goede en veilige staat laten verkeren van wegen vastgelegd in de Wegenwet. Bij de invulling van deze taak heeft de beheerder te maken met Arbo-technische aspecten en met consequenties voor het milieu als gevolg van het gebruik van dooimiddelen.

2.2 Landelijke richtlijnen

Bij de gladheidbestrijding in Utrecht volgen we waar mogelijk de richtlijnen van het CROW. Het CROW is een onafhankelijke kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte en verkeer & vervoer. Eén van de uitgangspunten is dat preventie van gladheid gaat voor bestrijding van gladheid. Daarnaast heeft Utrecht zich verbonden aan de afspraken in het programma Duurzaam en Veilig wegverkeer, ontwikkeld door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV). Duurzaam veilig wegverkeer houdt in dat de verkeersomgeving zó is ingericht, dat er geen ernstige ongevallen kunnen gebeuren. En dat als er toch een ongeval plaatsvindt, de ernst van de afloop beperkt blijft.

2.3 Juridische kaders

De gemeente Utrecht is wegbeheerder van de wegen binnen de gemeentegrenzen, voor zover het geen rijkswegen, provinciale wegen, waterschapswegen of eigen wegen betreft. Artikel 15 van de Wegenwet en artikel 2 lid 1 e.v. van de Wegenverkeerswet 1994 vormen de juridische basis voor het uitvoeren van de gladheidbestrijding. Hierin is vastgelegd dat de wegbeheerder een zorgplicht heeft voor het onderhouden van zijn wegen. Hieronder valt ook de uitvoering van de gladheidbestrijding.

Wanneer de gemeente niet voldoet aan haar zorgplicht en de weggebruiker als gevolg hiervan schade ondervindt, kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld. Bij gladheid als gevolg van bevrozing en winterse neerslag gaat het om een inspanningsverplichting en niet om een resultaatverplichting. Dit betekent dat men van de gemeente mag verwachten dat zij alle mogelijke inspanningen verricht om gladheid te voorkomen en te bestrijden. De zorgplicht van de gemeente gaat niet zo ver dat de veiligheid van de weg te allen tijde gegarandeerd wordt. De gemeente moet kunnen aantonen dat zij op structurele wijze zorgvuldig handelt.

2.4 Gedrag en verantwoordelijkheid weggebruiker

Bij de gladheidbestrijding heeft de veiligheid voor de weggebruiker de hoogste prioriteit. Echter, de mate van veiligheid wordt mede bepaald door het weggedrag van de weggebruikers zelf. Zij hebben altijd een eigen verantwoordelijkheid: van de weggebruiker mogen we verwachten dat hij/zij bij winterse omstandigheden met een grote mate van oplettendheid en voorzichtigheid aan het wegverkeer deelneemt. Dit staat omschreven in de Wegenverkeerswet 1994 Hoofdstuk II: Verkeersgedrag. Heldere communicatie over hoe we de gladheid bestrijden, is essentieel voor aanpassing van het gedrag en de verwachtingen van weggebruikers.

2.5 Arbeidsomstandigheden

De gladheidbestrijding vindt vrijwel altijd plaats onder lastige omstandigheden voor de uitvoerende medewerkers. De kaders voor de arbeidsomstandigheden van de medewerkers liggen vast in de Arbowetgeving. De veiligheidsaspecten bij gladheidbestrijding hebben betrekking op het gedrag van de medewerkers in de uitvoering en het gebruik van materiaal en materieel.

Voor de start van het winterseizoen nemen alle betrokkenen de werkinstructies door. De belangrijkste zaken die daarbij aan de orde komen, zijn:

- Het omgaan met dooimiddelen;
- Controle van doseerinstellingen;
- Het op de juiste wijze bedienen van en werken met gladheidbestrijdingsmaterieel;
- Onveilige situaties tijdens het bestrijden;
- Houding en gedrag;
- Instructies opvolgen.

Medewerkers die in het kader van de gladheidbestrijding werkzaamheden uitvoeren, moeten een aantoonbare, specifieke opleiding/training winterdienst hebben gevolgd. De gemeente Utrecht hanteert daarnaast als opleidingseis een cursus rijvaardigheid.

Het gladheidbestrijdingsmaterieel moet volgens de Arbowetgeving zijn voorzien van CE-markering en een bijbehorende EG-verklaring. Deze markering en verklaring geven aan dat het materieel voldoet aan de geldende Europese regelgeving op het terrein van veiligheid, gezondheid en milieu.

Arbeidstijden

De Arbeidstijdenwet geeft een groot aantal voorwaarden, waaraan we moeten voldaan. Vooral als er sprake is van avond-, nacht- en weekenddiensten, zoals bij de gladheidbestrijding vaak het geval is.

Bij de gladheidbestrijding werken we met consignatie-diensten: deelnemers aan de gladheidbestrijding zijn verplicht zich buiten hun normale werktijden beschikbaar te houden voor werkzaamheden en aan een oproep gehoor te geven. Ter compensatie van de ongemakken van het verrichten van beschikbaarheidsdiensten, krijgen medewerkers een vergoeding in de vorm van toeslag en verlof, ongeacht of zij wel of niet uitrukken.

Risico-inventarisatie en -evaluatie

Het werken in de gladheidbestrijding is voor de medewerkers risicovol. De risico's moeten verplicht vastgelegd worden in een risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE of RI&E). Om de risico's te beperken en de werktijden te optimaliseren (niet onnodig buiten reguliere werktijden werken), strooien we zoveel mogelijk preventief.

2.6 Beschikking/vrijstelling gladheidbestrijding

Met beschikking RWS 12650/2018 verleent Rijkswaterstaat vrijstelling van enkele bepalingen (bijv. rechts rijden, eenrichtingsverkeer) uit de Wegenverkeerswet aan overheden (wegbeheerders) en bedrijven die in opdracht van hen werkzaamheden verrichten voor de gladheidbestrijding in Nederland. Dit is een landelijke vrijstelling en deze geldt voor alle wegen in Nederland. Deze beschikking mag alleen onder bepaalde voorwaarden gebruikt worden.

2.7 Milieuwetgeving en kaders

Conform (landelijke) wet- en regelgeving mag op een aantal locaties in Utrecht niet worden gestrooid vanwege de mogelijke milieubelasting, zoals het Waterwinpark in Leidsche Rijn (waterwingebied). Er zijn ook locaties waar het niet wenselijk is om te strooien omdat er zwaarwegende ecologische bezwaren zijn tegen het strooien van zout. Op dit moment geldt dit bijvoorbeeld voor het fietspad langs de ecologische vegetatiemuur in het Griftpark en voor een gedeelte van het Lint¹ in het Maximapark (ecologie Maximapark). In de afweging tussen verkeersveiligheid en ecologie, is ervoor gekozen om deze locaties niet op te nemen in de strooiroutes, maar alternatieve maatregelen te nemen ten behoeve van de veiligheid (o.a. waarschuwborden).

Milieuaspecten zout

Het strooien van zout brengt risico's voor het milieu met zich mee. Wij zijn ons hiervan bewust en volgen nieuwe ontwikkelingen nauwlettend. Waar mogelijk, stappen we over op nieuwe technieken. Een goede opleiding van de strooicoördinator en kopmannen is noodzakelijk om de juiste afwegingen te kunnen maken.

Door gebruik te maken van natzout beperken we nadelige effecten. Bij strooien met natzout wordt droog zout nat gemaakt. Dit heeft de volgende voordelen:

- Het zout wordt zwaarder, waardoor er minder zout naast de verharding belandt door verwaaiing;
- Het zout wordt plakkerig en blijft dus 'plakken' aan de weg. Daardoor heeft het zout een langere werking;
- Het zout wordt direct actief, waardoor het dooiproces direct begint;
- Het zout is beter te doseren en je kunt gericht werken;
- We gebruiken 25% minder zout dan bij strooien met droog zout.

¹ In het kader van veiligheid strooien we alleen delen van Het Lint die onderdeel zijn van een hoofdfietsroute en waar geen alternatieve fietsroute beschikbaar is.

Een andere milieuvriendelijker methode is het strooien van alleen vloeistof (pekel). Hierbij gebruiken we 50% minder zout. Deze methode is echter niet overal en onder alle omstandigheden toe te passen. Daar waar het kan en effectief is, gebruiken we deze methode.

Binnen de uitvoering van de gladheidbestrijdingen houden we verder rekening met de verschillende milieumaatregelen die gelden binnen de gemeente Utrecht. Dit wordt ook meegenomen in de aanbesteding van de gladheidsbestrijding en in de beheerafspraken met zoutkistadoptanten (zie paragraaf 3.9).

Honden

Behalve voor het milieu kan strooizout ook nadelige gevolgen hebben voor honden, met name bij het uitlaten. Deze gevolgen zijn beperkt omdat we voornamelijk rijwegen en fietspaden strooien. Dit zijn meestal niet de wegdelen waar honden langdurig op lopen. Op het trottoir strooien we nauwelijks, met uitzondering van een aantal (urgente) locaties. Daarnaast ligt er ook een verantwoordelijkheid bij de eigenaar van de honden zelf. Zij kunnen het contact met strooizout beperken door strooiroutes te mijden, na het uitlaten de poten schoon te maken en/of speciale (honden)schoentjes aan te schaffen.

Op de gemeentelijke website over de gladheidbestrijding zullen we aandacht aan dit onderwerp schenken, om zo de huisdiereigenaren extra te informeren.

2.8 Prioriteit voor preventie

Gladheidpreventie gaat waar mogelijk boven curatieve gladheidbestrijding. Dit houdt in dat we proberen te voorkomen dat het wegdek glad wordt. Dit komt de veiligheid en de doorstroming van het verkeer ten goede. Daarnaast biedt preventief bestrijden meer mogelijkheden om de inzet van personeel en materieel te plannen. We voeren preventieve bestrijdingsacties bij voorkeur uit na de avondspits, maar voor 23.00 uur.

2.9 Samenwerking andere wegbeheerders

Voor een goede gladheidbestrijding bij de gemeentegrenzen, werken we samen met de wegbeheerders van de omliggende gemeenten Stichtse Vecht, Woerden, Nieuwegein en Bunnik. Jaarlijks maken we voorafgaand aan het winterseizoen afspraken over bestrijding van de gladheid op de verbindingswegen. Daarnaast werken we samen met Rijkswaterstaat, de Provincie, waterschappen en eventueel ov-bedrijven.

3. Uitvoeringskaders

3.1 Doel gladheidbestrijding

De gemeente bestrijdt gladheid met als kerndoel om de stad zo goed mogelijk begaanbaar te houden. Binnen deze doelstelling van de gladheidbestrijding zitten de volgende subdoelen:

- Weggebruikers veilig aan het verkeer te kunnen laten deelnemen;
- De economische en maatschappelijke gevolgen van wintergladheid zo veel mogelijk te beperken;
- De bereikbaarheid zo veel mogelijk in stand te houden;

3.2 Uitgangspunten gladheidbestrijding

Het is een onmogelijke opgave om in de hele stad gladheid te bestrijden. Daarom moeten er prioriteitskeuzes worden gemaakt binnen de bestrijding. Hierbij hanteert de gemeente de volgende uitgangspunten:

- De hoogste prioriteit ligt bij gebiedsontsluitingswegen (CROW-richtlijn): doorstroming van zo veel mogelijk verkeersdeelnemers op wegen en fietspaden met een hoge verkeersintensiteit en op wegen en fietspaden die een schakel vormen in een belangrijke route;
- Routes van het openbaar vervoerroutes blijven begaanbaar;
- Bereikbaarheid van/voor hulpdiensten is gegarandeerd (verbinding naar hoofdroutes);
- Specifieke voorzieningen moeten met zo min mogelijk hinder bereikbaar zijn. Denk hierbij o.a. aan ziekenhuizen, gezondheidscentra en scholen. Hierbij geldt dat we in ieder geval één toegangsweg strooien naar deze voorzieningen;
- De strooiwerkzaamheden op voetpaden beperken zich tot openbare voetpaden in de buurt van essentiële openbare voorzieningen: winkelcentra, ziekenhuizen, verpleeghuizen, bejaardenhuizen etc.;
 - In lijn met het VN-verdrag handicap (adviesrol Stedelijk Overleg Gehandicapten Utrecht (SOLGU));
- Inwoners en ondernemers hebben een eigen verantwoordelijkheid (geen verplichting) om in hun eigen straat het trottoir begaanbaar te houden;
- Instellingen zoals verpleeghuizen, scholen, buurthuizen etc., zijn verplicht om hun eigen terrein te onderhouden. Het begaanbaar maken van het eigen terrein in de winter valt hier ook onder. Ter ondersteuning stelt de gemeente adoptie zoutbakken ter beschikking aan deze instellingen;
- Locaties waar gladheid gevaarlijker kan zijn dan elders, zoals kruispunten, viaducten en bruggen, krijgen extra aandacht binnen de gladheidbestrijding.

3.3 Uitvoering vindt plaats conform (landelijke) wet- en regelgeving en gemeentelijke beleidskaders. Gladheidbestrijdingsseizoen

Het gladheidbestrijdingsseizoen loopt van 1 november tot 1 april het jaar daarop. Buiten het seizoen loopt een eventuele oproep tot bestrijding van winterse gladheid via de coördinator gladheid.

3.4 Preventief en curatief

We maken onderscheid tussen preventief en curatief bestrijden van gladheid. Preventief bestrijden (alleen strooien) gebeurt op basis van gladheidverwachting: er wordt gestrooid om gladheid te voorkomen. Bij de afweging over het uitroepen van een preventieve bestrijdingsactie maakt de dienstdoende kopman gebruik van een adequate meteorologische prognose, GMS-punten (Gladheidsmeldsysteem) in het wegdek en informatie van andere wegbeheerders. In de regel kunnen deze acties in de avonden vóór 23.00 uur plaatsvinden. Bij curatief bestrijden, wordt pas een bestrijdingsactie ondernomen als de gladheid daadwerkelijk is opgetreden. Er ligt dan al ijs, sneeuw en/of ijs op de weg. Bij winterse omstandigheden is het soms eerst noodzakelijk om sneeuw te schuiven en/of te borstelen voorafgaande aan het strooien van zout. Ter voorkoming van gladheid is alleen schuiven en/of borstelen niet afdoende.

3.5 Prioritering gladheidbestrijding

Op basis van de eerdergenoemde uitgangspunten is de gladheidbestrijding ingedeeld in drie prioriteiten, van hoog naar laag: Hoofdroutes (Prioriteit 1), Urgente wijkroutes/-locaties (Prioriteit 2) en Overige wijkroutes/-locaties (Prioriteit 3). De bestrijding binnen deze prioriteiten is niet per definitie volgend op elkaar in de uitvoering. Ze kunnen elkaar ook overlappen binnen de gladheidbestrijding.

Hoofdroutes (Prioriteit 1)

Wanneer we gladheid moeten bestrijden, ligt de eerste prioriteit bij de (veelgebruikte) wegen en fietspaden. De bestrijding van de gladheid bestaat hierbij zowel uit preventieve strooiacties en curatieve acties (strooien en sneeuwschuiven). We bestrijden de gladheid op deze wegen en fietspaden mechanisch, op onder andere alle hoofdwegen, hoofdfietsroutes, wijkontsluitingswegen, openbaar vervoerroutes en belangrijke bruggen. De dienstdoende kopman besluit tot deze acties. De uitvoering van deze bestrijdingsacties is ondergebracht bij aannemers middels een Europese aanbesteding.

Belangrijke voorwaarden voor de bestrijding is de technisch toegankelijk van de betreffende weg en/of fietspad voor bestrijdingsvoertuigen. Tevens mogen er geen zwaarwegende milieuaspecten zijn op de betreffende locatie. Mocht dit wel spelen dan moet er gekeken worden naar alternatieve bestrijding of de betreffende locatie komt te vallen in een van de andere prioriteiten.

In het jaarlijkse Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding zijn alle bestrijdingsacties opgenomen en weergegeven in een strooikaart. Bij het maken van de strooiroutes mag de verkeerskundige inbreng van de afdeling Verkeer niet ontbreken. De strooikaart met de 'hoofdroutes' is te vinden op de gemeentelijke website www.utrecht.nl/gladheid.

Minder urgente wijkroutes/-locaties (Prioriteit 2)

Naast de genoemde 'Hoofdroutes' zijn er ook andere locaties waar we gladheid bestrijden. De bestrijding van de gladheid op deze locaties bestaat uit curatieve acties. De uitvoering van de acties ligt bij de wijkmedewerkers Stadsbedrijven van de gemeente. Zij bestrijden de gladheid zeven dagen per week (tussen 7.30 - 16.00 uur). De gladheidbestrijding op deze wegen, fietspaden en voetpaden is minder urgent, maar zeker wel wenselijk. Dit in verband met de toegankelijkheid van een voorziening met maatschappelijk belang in de wijk. Deze voorzieningen bestaan onder ander uit: scholen, wijkgezondheidscentra, winkelcentra en verzorgings-, en bejaardenhuizen. De dienstdoende kopman besluit tot deze acties.

De bestrijding in de nabijheid van deze maatschappelijke voorzieningen vraagt om een meer wijkgerichte aanpak. Een lijst met betreffende locaties in de wijken is opgenomen in het jaarlijkse Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding en zal ook staan op de gemeentelijke website www.utrecht.nl/gladheid.

Overige wijkroutes/-locaties (Prioriteit 3 – extreme/aanhoudende gladheid)

Deze stap omvat bestrijding van gladheid in de straten die we niet in prioriteit 1 en prioriteit 2 meenemen (m.u.v. natuurlocaties² en andere aangewezen locaties). Deze maatregel treedt alleen in werking bij ontwrichting van het maatschappelijke leven als gevolg van langdurige gladheid en alleen na een besluit daartoe van het college van B&W. In deze prioriteit valt ook het sneeuwruimen op wegen die niet vallen onder de 'Hoofdroutes' (prioriteit 1), bij de aanwezigheid van grote hoeveelheden sneeuw.

3.6 Noodsituaties

Bij noodsituaties, wanneer de gladheidbestrijding niet volgens de eerdergenoemde uitgangspunten kan plaatsvinden, stelt het college van B & W een gewijzigde aanpak vast.

3.7 Strooimiddelen

We dragen er zorg voor dat tijdens het winterseizoen voldoende strooimiddel op voorraad is. Wanneer bij aanhoudende gladheid schaarste aan strooizout ontstaat, kan dit leiden tot een aanpassing van de aanpak van de gladheidbestrijding. Mocht zich dit voordoen, dan communiceren we hier tijdig over.

3.8 Participatie

De gemeente doet een beroep op haar inwoners en ondernemers om de stad sneeuw- en ijsvrij te maken en te houden. Voorafgaand aan en tijdens het seizoen communiceren we over de manieren waarop mensen zich kunnen voorbereiden op en aanpassen aan winterse omstandigheden. Bij aanhoudende winterse omstandigheden (na het afroepen van prioriteit 3) kan de gemeente Utrecht bewoners van zout voorzien om de eigen stoep en oprit schoon te houden.

² Zie hoofdstuk 2.6 Milieuaspecten - Specifieke locaties milieubelasting voor specifieke locaties.

3.9 Adoptie zoutbakken

Om te bevorderen dat instellingen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen, stellen we zoutbakken beschikbaar. We bezorgen deze bakken onder voorwaarden kosteloos bij niet-commerciële instellingen. De zorg voor deze zoutbak is geheel voor de instelling. Het zout kan men gebruiken om het eigen terrein te bewerken. Als tegenprestatie voor het verkrijgen van deze bak, verwachten we dat men ook het openbare trottoir vóór het eigen terrein strooit. De afspraken met de zoutbakadoptanten leggen we vast in een beheerovereenkomst. In die overeenkomst staan de verschillende rechten en plichten en de afspraken over het zoutgebruik.

3.10 Uitvoeringsplan

Op basis van de gestelde uitgangspunten en prioritering in dit beleidsplan maken we jaarlijks een uitvoeringsplan gladheidbestrijding. Hierbij zijn naast de gemeente ook de voornaamste belangengroepen betrokken, zoals de Fietzersbond Utrecht en het Stedelijk Overleg Gehandicapten Utrecht (SOLGU). Bij het opstellen van het uitvoeringsplan toetsen we het bestaande 'Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding' op de actualiteit, bijvoorbeeld op wijzigingen van het beheergebied van de gemeente en eventuele wijzigingen in wegen, fietspaden en openbaar vervoer-routes. Daarnaast kijken we ook naar mogelijke aanpassingen naar aanleiding van verzoeken/wensen van bewoners en (belangen)organisaties.

Een belangrijk onderdeel van het uitvoeringsplan is het communicatieplan. In dit plan beschrijven we zowel de interne communicatie als de externe communicatie naar bewoners (voor meer informatie, zie hoofdstuk 5).

4. Signalering en organisatie van de gladheidbestrijding

4.1 Contractafpraak

De dienst Stadsbedrijven van de gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor de organisatie van de gladheidbestrijding. De dienst is verantwoordelijk voor de planning, coördinatie, uitvoering en (financiële) verantwoording van de gladheidbestrijding in de gemeente Utrecht.

4.2 Verantwoordelijkheden

Stadsbedrijven coördineert de gladheidbestrijding en stuurt deze aan. De dienstdoende kopman is verantwoordelijk voor de bewaking van de situatie buiten en neemt de beslissing om gladheid te bestrijden. Alle medewerkers (ook derden) die belast zijn met de gladheidbestrijding moeten aantoonbaar een specifieke opleiding “winterdienst” gevolgd hebben.

4.3 Inzet medewerkers gemeente Utrecht en inhuur derden

Voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding in prioriteit 1 zetten we personeel en materieel van derden (aannemers) in, uitzonderingen daar gelaten. Voor prioriteit 2 zetten we bij voorkeur gemeentepersoneel en - materieel in. Waar nodig vullen we dit aan met inzet van derden. De inzet bij prioriteit 3 bepalen we per situatie.

4.4 Signaleringsmethoden bestrijdingsacties

Om de verschillende vormen van gladheid binnen de gemeente Utrecht zowel preventief als curatief te kunnen bestrijden, is informatie over de actuele stand van het wegdek en de (nabije) omgeving noodzakelijk. Aan de hand van de volgende bronnen bepalen we of een bestrijdingsactie noodzakelijk is:

- Regionale verkeerscentrale en/of Rijkswaterstaat dienstkring Utrecht;
- Actueel weerbeeld via Meteo Consult. Stadsbedrijven heeft een rechtstreekse telefoon- en mailverbinding met Meteo Consult in Wageningen. Zij houdt de gemeente Utrecht op de hoogte van de weersverwachtingen. De gemeente kan zelf bellen en gebeld worden.
- Er zijn vijf Gladheid Meld Systeem (GMS) punten. Met deze GMS-punten controleren we de wegcondities, weersomstandigheden en de hoeveelheid zout op het wegdek. Dit systeem combineert lokale weersverwachtingen met informatie van Meteo Consult.
- Meldingen van de hulpdiensten;
- Meldingen van openbaarvervoerbedrijven;
- Eigen waarnemingen;
- Meldingen van burgers.

4.5 Onregelmatige werktijden

De werkzaamheden in het kader van de gladheidbestrijding hebben als kenmerk dat ze onregelmatig en niet vooraf te plannen zijn en dat ze vaak in de avond en nacht worden uitgevoerd. Voor een goede en adequate uitvoering is daarom een consignatieregeling vastgelegd om gedurende het winterseizoen zeven dagen per week, 24 uur per dag de gladheid te kunnen bestrijden.

4.6 Richttijd

De richttijd beslaat de tijd tussen het moment van een oproep tot bestrijden en het bestrijden van de laatste meters van een route. De richttijden zijn verschillend bij preventieve en curatieve bestrijdingsacties. In prioriteit 1 bij preventieve acties geldt een richttijd van 3 uur. Bij een curatieve actie is dat minimaal 4,5 uur. Bij prioriteit 2 en 3 zijn vanwege het verschillende karakter geen richttijden te geven.

4.7 Dataopslag en verwerking

Voor een goede bedrijfsvoering en arbeidstijdenregistratie, maar ook om te kunnen aantonen dat aan de inspanningsverplichting is voldaan, registreren we voor prioriteit 1 de volgende zaken in een centraal logboek:

- Dag en tijdstip van bestrijdingsactie;
- Gereden routes in kilometers en tijd;
- Dosering en verbruik strooimiddel;

- Dienstdoende chauffeur en tractienummer van het voertuig.

Voor prioriteit 2 registreren we deze gegevens per wijk. Voor prioriteit 3 registreren we alle acties.

5. Communicatie en informatie

De leidraad voor de communicatie rond de gladheidbestrijding is het Communicatieplan Gladheidbestrijding. Hierin is beschreven op welke momenten en op welke wijze we communiceren over de gladheidbestrijding in de gemeente Utrecht. Communicatie kan een belangrijke bijdrage leveren aan een positieve beeldvorming over de gladheidbestrijding en kan mogelijk tot minder klachten leiden. Voorafgaand aan het winterseizoen, stellen we een communicatieplan op dat onderdeel uitmaakt van het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding. Hierin staat de communicatiestrategie gedetailleerd beschreven.

Voor zowel betrokkenen binnen de organisatie als weggebruikers is het van belang dat informatie over de gladheidbestrijding tijdig en efficiënt wordt overgebracht. Dit is ook noodzakelijk om bij schadeclaims ten gevolge van gladheid te kunnen aantonen dat wij aan onze zorgplicht hebben voldaan.

5.1 Interne communicatie

Intern moet het communicatietraject voor de gladheidbestrijding op heldere wijze zijn vastgelegd. Iedereen moet weten wat in geval van (te verwachten) winterse gladheid van hem/haar wordt verwacht. Hiervoor dient onder andere het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding. De gladheidscoördinator onderhoudt de contacten met de kopmannen van de gemeente Utrecht, het weerbureau, andere wegbeheerders, ingehuurde aannemers en de eigen medewerkers van de gladheidbestrijding.

5.2 Externe communicatie

Inwoners binnen het beheersgebied informeren we over de wijze waarop we de gladheid bestrijden. De informatie die minimaal verstrekt moet worden is:

- De strooiroutes en prioriteitsvolgorde;
- Algemene informatie en tips die van belang zijn voor de inwoner;
- Actuele informatie over de te verwachten gladheid, bestrijdingsactie en actuele weersinformatie binnen het beheersgebied van de gemeente Utrecht. Hiervoor gebruiken we onder andere social media;
- Welke mogelijkheden er zijn om vragen te stellen of klachten in te dienen;

De inwoners van de gemeente Utrecht informeren we via de gebruikelijke kanalen over het Gladheidbestrijdingsplan. De coördinator gladheidbestrijding draagt zorg voor het correct (laten) publiceren van de belangrijkste informatie over de gladheidbestrijding op de gemeentelijke website, uiterlijk voor 1 november.

6. Verantwoording, registratie en evaluatie

6.1 Evaluatie

Jaarlijks aan het eind van het strooiseizoen evalueren we de gladheidbestrijding gedurende dat seizoen. Punten die we hierin meenemen, zijn bijvoorbeeld:

- De beleidsdoelen;
- Juridische aspecten (meldingen, klachten en eventuele schadeclaims);
- Arbo en veiligheid (werkzaamheden uitgevoerd volgens plan en rooster, gesignaleerde veiligheidsrisico's);
- Organisatie (zijn de verantwoordelijkheden duidelijk, verantwoordelijkheden opdrachtgever en dienst Stadsbedrijven Wijkonderhoud & Service, normen gehaald voor wat betreft alarmering);
- Verslaglegging van gereden routes (o.a. tijden, zoutverbruik en kwaliteit);
- Heeft de gekozen inzet voor machinale en handmatige gladheidbestrijding het gewenste resultaat opgeleverd;
- Communicatie (alle betrokkenen op de hoogte, afstemming met andere beheerders);
- Financiën (gemaakte kosten, verhouding tot budgetten).

De evaluatie leggen we schriftelijk vast en de bevindingen verwerken we waar nodig/zinnig in het eerstvolgende uitvoeringsplan.

6.2 Relevante ontwikkelingen

Het verkeersnet binnen de gemeente is voortdurend aan wijzigingen onderhevig: nieuwe wegen of fietspaden worden aangelegd (uitbreiding gebied) of wegen veranderen van karakter. Daarom moet telkens kritisch gekeken worden of de routes nog voldoen om binnen de gestelde normen te kunnen bestrijden. Ook de middelen en technieken van bestrijden zijn in ontwikkeling. Het is gewenst deze ontwikkelingen te blijven volgen en aanpassingen te doen als er meer rendement te behalen is of als er positieve milieueffecten te realiseren zijn.

6.3 Herziening uitvoeringsplan

Vanwege mogelijke uitbreidingen en wijzigingen van het beheergebied van de gemeente en eventuele wijzigingen in wegen, fietspaden en busroutes, toetsen we het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding voor aanvang van de winterperiode op de actualiteit. Zo nodig passen we het aan.

7. Financiën

Voor de gladheidbestrijding is jaarlijks een apart budget beschikbaar. Hieruit worden de volgende zaken betaald:

- Externe inhuur personeel en strooimachines (hoofdroutes);
- Zout;
- Materieel: onderhoud en afschrijving;
- Manuren;
- Wachturen;
- Ondersteuning (bijv. Klantcontactcentrum en communicatie);
- Abonnementsgelden Meteo Consult;
- Onderhoud aan Gladheid Meld Systeem.

Het beschikbare budget is geen bepalende factor voor de mate van gladheidbestrijding. Een eventuele overschrijding (of onderschrijding) van het budget wordt via de jaarrekening gemeld.